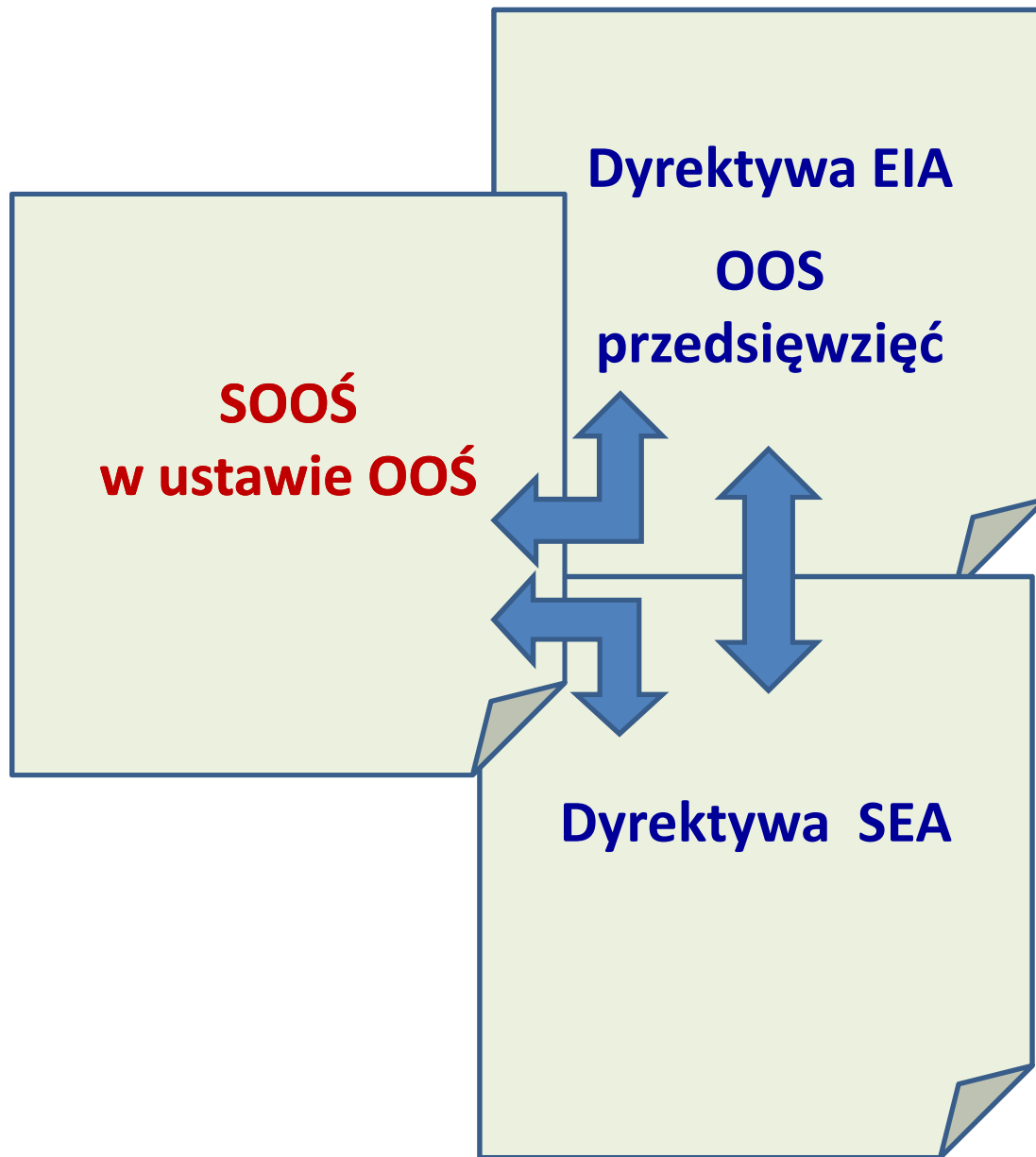

Strategiczne oceny oddziaływania na środowisko

Michał Behnke

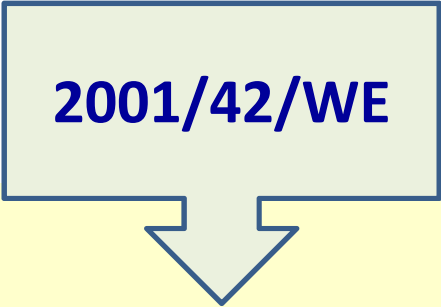
Gdańsk, 1.12.2009

Podstawy prawne:

- ❑ **dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady nr 2001/42/WE z dnia 27 czerwca 2001 r. w sprawie oceny wpływu niektórych planów i programów na środowisko (dyrektywa SEA/SOOS),**
- ❑ **dyrektywa Rady nr 85/337/EWG z dnia 27 czerwca 1985 r. w sprawie oceny skutków wywieranych przez niektóre przedsięwzięcia publiczne i prywatne na środowisko naturalne (dyrektywa OOS),**
- ❑ **dyrektywa Rady nr 92/43/EWG z dnia 21 maja 1992 r. nr 92/43/EWG w sprawie ochrony siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej fauny i flory (dyrektywa siedliskowa),**
- ❑ **dyrektywa Rady nr 79/409/EWG z dnia 2 kwietnia 1979 r. w sprawie ochrony dzikiego ptactwa (dyrektywa ptasia).**

2001/42/WE

USTAWA

z dnia 3 października 2008 r.

o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko

Dz. U. Nr 199, poz. 1227

w życie 15 listopada 2008 r.

zmiany:

2009-03-24 Dz.U.2008.227.1505 art. 190 [służba cywilna]

2009-04-17 Dz.U.2009.42.340 art. 36 [lotniska użytku publ.]

2009-06-04 Dz.U.2009.84.700 art. 42 [terminal gaz Świnoujście]

Wyrok Naczelnego Sądu Administracyjnego
z dnia 13 stycznia 2009 r.
II OSK 1242/2008

Rzeczpospolita 2009/11 str. C3

Stosowanie przepisów ustawy Prawo ochrony środowiska stanowi pośrednie (zdecentralizowane) wykonywanie prawa wspólnotowego, czyli stosowanie prawa krajowego, uchwalonego w celu realizacji dyrektywy. Dlatego też w odniesieniu do przepisów prawa polskiego dot. postępowania w sprawie oceny oddziaływania na środowisko niezbędne jest zapewnienie nie tylko formalnej zgodności z dyrektywą 85/337/EWG, ale także takie jej stosowanie i interpretację, która zapewni skuteczną realizację celu tej dyrektywy.

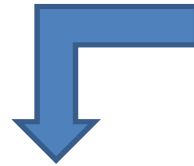
Obecnie UOOŚ

**Analogicznie:
z 2001/42/WE**

USTAWA

z dnia 3 października 2008 r.

o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko

- + DZIAŁ I Przepisy ogólne
- + DZIAŁ II Udostępnianie informacji o środowisku i jego ochronie
- + DZIAŁ III Udział społeczeństwa w ochronie środowiska
- DZIAŁ IV Strategiczna ocena oddziaływania na środowisko
 - + Rozdział 1 Dokumenty wymagające przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko
 - + Rozdział 2 Prognoza oddziaływania na środowisko
 - + Rozdział 3 Opiniowanie, udział społeczeństwa i przyjęcie dokumentu
- + DZIAŁ V Ocena oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko oraz na obszar Natura 2000
- + DZIAŁ VI Postępowanie w sprawie transgranicznego oddziaływania na środowisko
- + DZIAŁ VII Generalny Dyrektor Ochrony Środowiska i regionalni dyrektorzy ochrony środowiska
- + DZIAŁ VIII Zmiany w przepisach obowiązujących, przepisy przejściowe i końcowe

SOOŚ w strukturze ustawy

DZIAŁ I Przepisy ogólne

DZIAŁ II Udostępnianie informacji o środowisku i jego ochronie

DZIAŁ III Udział społeczeństwa w ochronie środowiska

Rozdział 1 Przepisy ogólne

Rozdział 2 Udział społeczeństwa w podejmowaniu decyzji

Rozdział 3 Udział społeczeństwa w opracowywaniu dokumentów

Rozdział 4 Uprawnienia organizacji ekologicznych

DZIAŁ IV Strategiczna ocena oddziaływania na środowisko

Rozdział 1 Dokumenty wymagające przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko

Rozdział 2 Prognoza oddziaływania na środowisko

Rozdział 3 Opiniowanie, udział społeczeństwa i przyjęcie dokumentu

Dział V Ocena oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko oraz na obszar Natura 2000

DZIAŁ VI Postępowanie w sprawie transgranicznego oddziaływania na środowisko

Rozdział 1 Przepisy ogólne

Rozdział 2 Postępowanie w sprawie transgranicznego oddziaływania pochodzącego z terytorium Rzeczypospolitej Polskiej w przypadku przedsięwzięć

Rozdział 3 Postępowanie w sprawie transgranicznego oddziaływania pochodzącego z terytorium Rzeczypospolitej Polskiej w przypadku projektów polityk, strategii, planów i programów

Rozdział 4 Postępowanie w przypadku oddziaływania pochodzącego z zagranicy

DZIAŁ VII **Generalny Dyrektor Ochrony Środowiska i regionalni dyrektorzy ochrony środowiska**

DZIAŁ VIII Zmiany w przepisach obowiązujących, przepisy przejściowe i końcowe

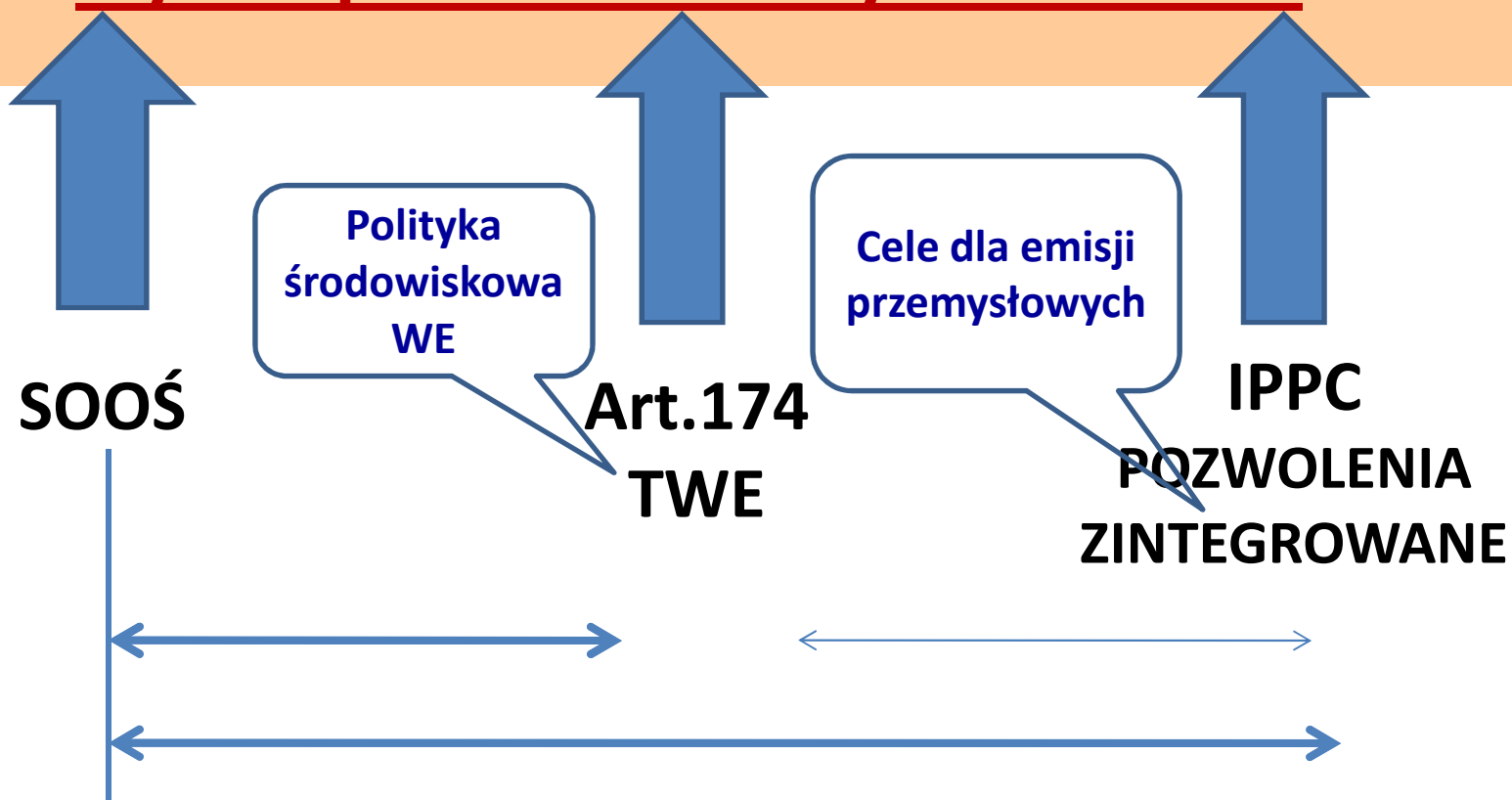
Ratio legis SOOŚ

- **[ochrona bioróżnorodności]** Konwencja o różnorodności biologicznej wymaga, aby brać pod uwagę, w zależności od możliwości i odpowiednio, ochronę i zrównoważone wykorzystywanie różnorodności biologicznej do stosownych sektorowych lub międzysektorowych planów i programów.
- **[aprioryczność analizy]** OOŚ jest ważnym narzędziem służącym do uwzględnienia aspektów środowiskowych w procesie przygotowania i przyjmowania niektórych planów i programów, które potencjalnie mogą powodować znaczący wpływ na środowisko w Państwach Członkowskich, ponieważ zapewnia, że taki wpływ planów i programów jest brany pod uwagę w czasie przygotowania tych dokumentów i przed ich przyjęciem.
- **[ramy dla późniejszych przedsięwzięć]** Przyjęcie procedur w zakresie postępowania OOŚ na poziomie planowania i programowania powinno przynieść korzyści przedsięwzięciom, zapewniając bardziej spójne ramy działania poprzez włączenie odpowiednich informacji dotyczących środowiska, do procesu podejmowania decyzji. Włączenie szerszego zestawu czynników do procesu podejmowania decyzji powinno przyczynić się do bardziej trwałych i skutecznych rozwiązań.

Cele dyrektywy S00Ś:

- Celem dyrektywy jest **zapewnienie wysokiego poziomu ochrony środowiska** i
- przyczynienie się do uwzględniania aspektów środowiskowych w przygotowaniu i przyjmowaniu planów i programów w celu wspierania stałego rozwoju,
- poprzez zapewnienie, że zgodnie z dyrektywą dokonywana jest ocena wpływu na środowisko niektórych planów i programów, które potencjalnie mogą powodować znaczący wpływ na środowisko.

wysoki poziom ochrony środowiska

Artykuł 174. TWE 1. Polityka Wspólnoty w dziedzinie środowiska naturalnego przyczynia się do osiągnięcia następujących celów:

- zachowania, ochrony i poprawy jakości środowiska naturalnego;
- ochrony zdrowia ludzkiego;
- ostrożnego i racjonalnego wykorzystywania zasobów naturalnych;
- promowania na płaszczyźnie międzynarodowej środków, zmierzających do rozwiązywania regionalnych lub światowych problemów środowiska naturalnego.

2. Polityka Wspólnoty w dziedzinie środowiska naturalnego stawia sobie za cel WYSOKI POZIOM OCHRONY, z uwzględnieniem różnorodności sytuacji w różnych regionach Wspólnoty. Opiera się na zasadzie ostrożności oraz na zasadach działania zapobiegawczego, naprawiania szkody w pierwszym rzędzie u źródła i na zasadzie „zanieczyszczający płaci”. (...)

3. Przy opracowywaniu polityki w dziedzinie środowiska naturalnego Wspólnota uwzględnia:

- dostępne dane naukowo-techniczne;
- warunki środowiska naturalnego w różnych regionach Wspólnoty;
- potencjalne korzyści i koszty, które mogą wynikać z działania lub zaniechania działania;
- gospodarczy i społeczny rozwój Wspólnoty jako całości i zrównoważony rozwój jej regionów.

Art. 211. POŚ 1. Pozwolenie zintegrowane powinno spełniać wymagania określone dla pozwoleń, o których mowa w art. 181 ust. 1 pkt 2-4, oraz pozwolenia wodnoprawnego na pobór wód.

2. Pozwolenie zintegrowane powinno także określać, w odniesieniu do instalacji wymagającej pozwolenia zintegrowanego:

1) (...)

2) sposoby osiągnięcia WYSOKIEGO POZIOMU OCHRONY ŚRODOWISKA JAKO CAŁOŚCI;

3. W pozwoleniu zintegrowanym można określić dodatkowe wymagania dla instalacji, jeśli jest to konieczne do osiągnięcia wysokiego poziomu ochrony środowiska jako całości.

Strategiczna ocena oddziaływania na środowisko:

- jest dokonywana podczas przygotowania planu lub programu i przed jego przyjęciem lub poddaniem go procedurze ustawodawczej,
- nie ma wpływu na jakiegokolwiek wymogi w ramach dyrektywy OOS i na żadne inne wymogi prawodawstwa wspólnotowego,
- gdy plan lub program tworzą część hierarchii, w celu uniknięcia powielenia oceny Państwa Członkowskie obowiązane są uwzględnić, że oceny dokonuje się na różnych poziomach hierarchii,
- gdy obowiązek OOS wynika jednocześnie z dyrektywy SOOS i innego prawodawstwa wspólnotowego, Państwa Członkowskie mogą zapewnić skoordynowane lub wspólne procedury w celu m.in. uniknięcia powielenia oceny.

SOOŚ – relacja do innych dokumentów

Art. 46. Przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko wymagają **projekty**: (...)

Art. 52. 2. W prognozie oddziaływania na środowisko, o której mowa w art. 51 ust. 1, **uwzględnia się informacje zawarte w prognozach oddziaływania na środowisko sporządzonych dla innych, przyjętych już, dokumentów powiązanych z projektem dokumentu będącego przedmiotem postępowania.**

Art. 50. Przeprowadzenie strategicznej oceny oddziaływania na środowisko jest też wymagane w przypadku **wprowadzania zmian do już przyjętego dokumentu**, o którym mowa w art. 46 lub 47.

Strategiczną OOŚ przeprowadza się dla:

- **planów i programów, które potencjalnie mogą powodować znaczący wpływ na środowisko i które:**
 - **ustalają ramy dla przyszłego zezwolenia na inwestycję dla przedsięwzięć z Załącznika I i II dyrektywy OOŚ,**
 - **zostały uznane za wymagające oceny na podstawie dyrektywy siedliskowej,**
- **modyfikacji tych planów i programów, a także dla tego rodzaju planów określających użytkowanie małych obszarów na poziomie lokalnym – gdy Państwa Członkowskie stwierdzają, że mogą one powodować potencjalnie znaczący wpływ na środowisko (art. 3 ust. 3 dyrektywy SOOŚ),**
- **innych planów i programów, które ustalają ramy dla przyszłego zezwolenia na inwestycję dla projektów, które mogą potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko (art. 3 ust. 4 dyrektywy SOOŚ).**

Wyłączenia stosowania Dyrektywy SOOŚ

Przepisów dyrektywy SOOŚ nie stosuje się do:

- planów i programów, których jedynym celem jest służenie obronie narodowej lub obronie cywilnej,
- planów i programów finansowych lub budżetowych,
- planów i programów współfinansowanych w ramach bieżących poszczególnych okresów programowania¹¹ rozporządzeń Rady (WE) nr 1260/9912 i nr 1257/9913 (fundusze strukturalne, wsparcie rozwoju obszarów wiejskich z Europejskiego Funduszu Orientacji i Gwarancji Rolnej (EFOGR),

DZIAŁ IV STRATEGICZNA OCENA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO

Rozdział 1 Dokumenty wymagające przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko

Art. 46. Przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko wymagają projekty:

- 1) koncepcji przestrzennego zagospodarowania kraju, **studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy, planów zagospodarowania przestrzennego** oraz strategii rozwoju regionalnego;
- 2) polityk, strategii, planów lub programów w dziedzinie przemysłu, energetyki, transportu, telekomunikacji, gospodarki wodnej, gospodarki odpadami, leśnictwa, rolnictwa, rybołówstwa, turystyki i **wykorzystywania terenu**, opracowywanych lub przyjmowanych przez organy administracji, wyznaczających ramy dla późniejszej realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko;
- 3) polityk, strategii, planów lub programów innych niż wymienione w pkt 1 i 2, których realizacja może spowodować znaczące oddziaływanie na obszar Natura 2000 (...)

Art. 56. Przepisy niniejszego działu stosuje się także do podmiotów opracowujących projekt dokumentu, niebędących organami administracji.

Screening „innych” dokumentów strategicznych

DZIAŁ IV STRATEGICZNA OCENA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO

Rozdział 1 Dokumenty wymagające przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko

Art. 47. Przeprowadzenie strategicznej oceny oddziaływania na środowisko jest wymagane także w przypadku projektów dokumentów, innych niż wymienione w art. 46, jeżeli w uzgodnieniu z właściwym organem, o którym mowa w art. 57, organ opracowujący projekt dokumentu stwierdzi, że wyznaczają one ramy dla późniejszej realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko i że realizacja postanowień tych dokumentów może spowodować znaczące oddziaływanie na środowisko.

Art. 49 UOOŚ
(Załącznik II Dyrektywy)

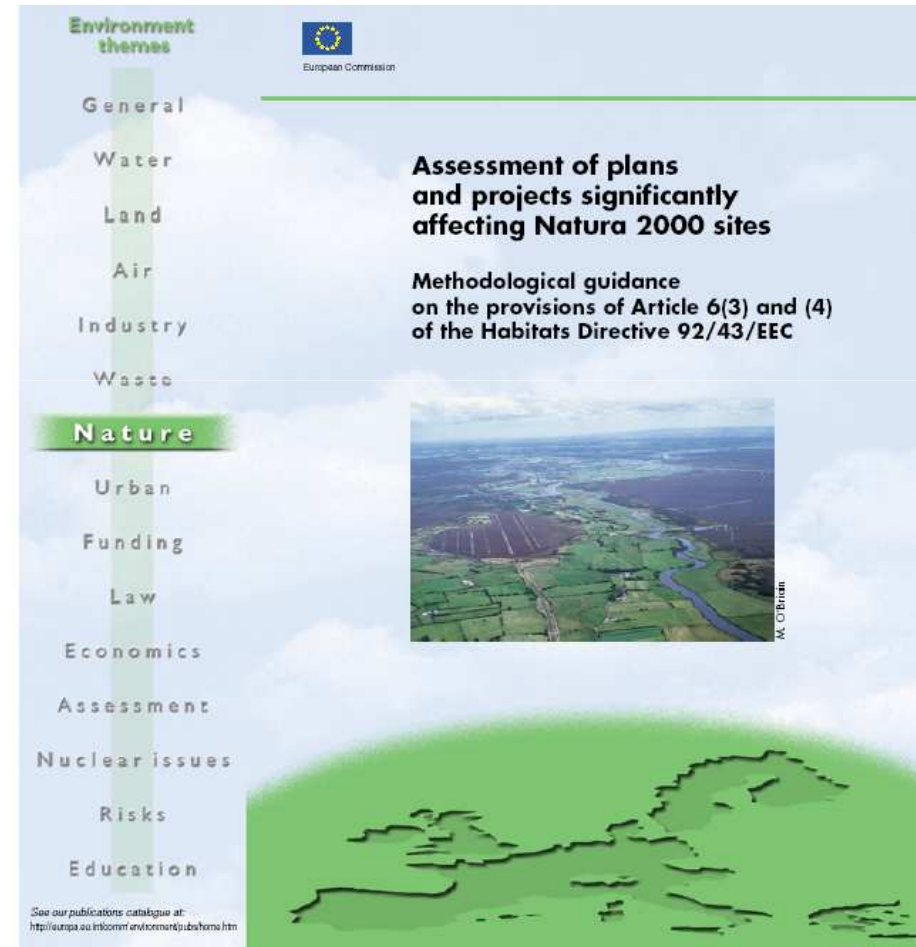

Definicje

- **plany i programy** – plany i programy, w tym współfinansowane przez Wspólnotę Europejską, jak również wszelkie ich modyfikacje:
 - przygotowywane lub przyjmowane przez organ na poziomie krajowym, regionalnym lub lokalnym lub przygotowywane przez organ do przyjęcia za pośrednictwem procedury ustawodawczej przez parlament lub rząd, i
 - wymagane przez przepisy ustawowe, wykonawcze lub administracyjne,
- **ocena wpływu na środowisko** – przygotowanie sprawozdania dotyczącego środowiska, przeprowadzenie konsultacji przy podejmowaniu decyzji i dostarczenie informacji na temat decyzji odpowiednim organom, społeczeństwu oraz – w przypadku gdy prowadzone jest postępowanie w sprawie oceny transgranicznej – państwu narażonemu,

Interpretacja pojęcia „plan” wg Dyrektywy 92/43/WE

- Dyrektywa nie ogranicza zakresu terminu „plan” poprzez odwoływanie się do specyficznych kategorii każdego z nich;
- terminy „plan” należy interpretować rozszerzająco;
- termin „plan” powinien obejmować plany zagospodarowania przestrzennego oraz plany sektorowe, nie zajmując się jedynie dokumentami strategicznymi określającymi ogólne kierunki polityki.

„znaczące oddziaływania”

- konieczne jest zbadanie zarówno samego charakteru i natężenia oddziaływań, jak i skutków, do jakich mogą one doprowadzić;
- pojęcie „znaczącego oddziaływania” powinno być każdorazowo interpretowane w obiektywnym kontekście;
- znaczenie oddziaływania powinno być określane w relacji do specyficznych cech oraz warunków środowiska chronionego obszaru, którego dotyczy plan lub przedsięwzięcie, biorąc pod uwagę zadania ochrony obszaru;
- procedura art. 6(3) i (4) jest uruchamiana nie w wyniku stwierdzenia pewności, lecz prawdopodobieństwa wystąpienia znaczącego oddziaływania, i to nie tylko w wyniku realizacji planu lub przedsięwzięcia umiejscowionego wewnątrz chronionego obszaru, ale również umiejscowionego na zewnątrz obszaru należącego do sieci NATURA 2000;

92/43/WE

„..które może na nie [zagospodarowanie terenu] oddziaływać”

- procedury ustanowione dla realizacji art. 6(3) dotyczyć powinny również działań rozwojowych przeprowadzanych na zewnątrz obszaru, a mogących na niego w znaczący sposób oddziaływać;
- propozycje, których wdrożenie nie będzie w znaczący sposób oddziaływało na obszar Natury 2000, mogą być rozważane bez odwoływania się do kolejnych kroków art. 6(3) i (4); powody do przyjęcia powyższego odstępstwa winny być jednak za każdym razem uzasadnione;
- dobrą i rozsądną praktyką jest wedle Komisji prowadzenie ewidencji takich propozycji.

92/43/WE

„...zarówno oddzielnie, jak i w połączeniu z innymi planami lub przedsięwzięciami”

- **Ratio legis: seria indywidualnie słabych oddziaływań może w połączeniu stworzyć efekt znaczącego oddziaływania;**
- **przy dokonywaniu oceny planu lub przedsięwzięcia należy brać pod uwagę także oddziaływania synergiczne, będące rezultatem uwzględnienia oddziaływania innych planów lub przedsięwzięć;**
- **omawiany przepis nie definiuje wprost, jakie plany lub przedsięwzięcia powinny być rozpatrywane łącznie;**
- **pod uwagę należy również wziąć również takie oddziaływania, które mogą powstać dopiero po upływie określonego czasu.**

92/43/WE

„odpowiednia ocena”

- jeśli ocena nie ujawnia uzgodnień, które posłużyły do podjęcia decyzji, tj. jeśli składa się wyłącznie z prostej negatywnej bądź pozytywnej opinii o planie lub przedsięwzięciu, nie wypełnia swojego zadania i nie może być uznana za „ocenę odpowiednią”;
- odpowiednia ocena skutków powinna zostać uzasadniona;
- ważna jest również koordynacja czasowa dokonania oceny; jeśli plan lub przedsięwzięcie jest zmieniony zanim zostanie podjęta decyzja w sprawie jego zatwierdzenia bądź odrzucenia, należy zrewidować jego ocenę w ramach powtórzenia procesu;
- nie zezwala się organom decydującym na retrospekcyjną zmianę oceny, zwłaszcza jeśli kolejny krok wynikający z sekwencji oceny planów lub przedsięwzięć, na podstawie art. 6(3) i (4), został już podjęty;

92/43/WE

„odpowiednia ocena” cd.

- **treść oceny powinna wskazywać potencjalne skutki podjęcia realizacji określonych planów lub przedsięwzięć rozważanych w procesie oceny, jak również innych planów lub przedsięwzięć nie będących przedmiotem tego samego procesu oceny, a mogących „w połączeniu” wyrzucić taki skutek;**
- **treść oceny winna być ograniczona do oceny wpływu na obszar w świetle jego zadań ochronnych;**
- **ekologiczne skutki planu lub przedsięwzięcia mogą w wielu przypadkach nie zostać poprawnie ocenione bez dokonania oceny wpływu na inne elementy środowiska, tj. m.in.: glebę, wodę, krajobraz.**

92/43/WE

SOOŚ – definicja legalna

Art.3.1.14) ustawy OOŚ

STRATEGICZNA OCENA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO

- postępowanie w sprawie oceny oddziaływania na środowisko skutków realizacji polityki, strategii, planu lub programu, obejmujące w szczególności:

- a) uzgodnienie stopnia szczegółowości informacji zawartych w prognozie oddziaływania na środowisko,
- b) sporządzenie prognozy oddziaływania na środowisko,
- c) uzyskanie wymaganych ustawą opinii,
- d) zapewnienie możliwości udziału społeczeństwa w postępowaniu;

Definicje

- ❑ **społeczeństwo** to jedna lub więcej osób fizycznych lub prawnych oraz, zgodnie z ustawodawstwem lub praktyką krajową, ich stowarzyszenia, organizacje lub grupy, (art. 2 lit. d)
- ❑ **społeczeństwo do celów konsultacji**: społeczeństwo, którego dotyczy lub potencjalnie może dotyczyć proces decyzyjny, lub które ma interes prawny, związany z wymienionymi decyzjami, między innymi odpowiednie organizacje pozarządowe jak np. organizacje ekologiczne jest określane przez Państwo Członkowskie (art.6.4).

Etapy SOOŚ:

- 1) screening (dla planów lub programów, dla których SOOŚ nie jest obligatoryjna),**
- 2) ustalenie zakresu sprawozdania dotyczącego środowiska (w konsultacji z organami ochrony środowiska)**
- 3) sporządzenie sprawozdania dotyczącego środowiska,**
- 4) konsultacje transgraniczne – w wypadkach określonych w art. 7 ust. 1 dyrektywy SOOŚ,**
- 5) konsultacje ze społeczeństwem i organami ochrony środowiska,**
- 6) przyjęcie planu lub programu, wraz ze wskazaniem przyjętych środków monitoringu,**
- 7) poinformowanie społeczeństwa, organów ochrony środowiska i (gdy były prowadzone konsultacje transgraniczne) Państwa Członkowskiego, które uczestniczyło w tych konsultacjach.**

Etapy SOOŚ:

-
- 1) screening (jeśli dozwolony),
 - 2) obligatoryjny scoping
 - 3) prognoza – obligatoryjna analiza wariantowa,
 - 4) konsultacje ze społeczeństwem i organami ochrony środowiska,
 - 5) konsultacje transgraniczne
 - 6) przyjęcie planu lub programu
 - 7) poinformowanie społeczeństwa, organów ochrony środowiska i (gdy były konsultacje transgraniczne) Państwa Członkowskiego, które uczestniczyło w tych konsultacjach.
 - 8) monitoring

Schemat nr 1
STRATEGICZNA OCENA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO

Główne różnice pomiędzy dyrektywami SEA i EIA

dyrektywa SEA

- przewiduje fakultatywny screening planów lub programów innych niż te, o których mowa wyraźnie w tekście dyrektywy,
- wprowadza obowiązkową konsultację z organami ochrony środowiska w trakcie scopingu
- ustanawia wymóg bardziej szczegółowej analizy rozwiązań alternatywnych.
- wymaga zapewnienia odpowiedniej jakości prognozy
- wymaga prowadzenia monitoringu wpływu na środowisko, wynikającego z realizacji planów i programów.

Screening planów lub programów:

- ❑ **ustalenie, czy plany i programy niepodlegające obowiązkowej SOOŚ mogą potencjalnie powodować znaczący wpływ na środowisko odbywa się poprzez:**
 - **rozpatrywanie każdej sprawy na zasadzie jednostkowych przypadków,**
 - **wyszczególnienie rodzajów planów i programów,**
 - **połączenie obu podejść,**
- ❑ **przeprowadzany z uwzględnieniem kryteriów określających potencjalne znaczenie wpływu, wskazanych w Załączniku II dyrektywy SOOŚ,**
- ❑ **obowiązek przeprowadzenia konsultacji z organami ochrony środowiska,**
- ❑ **uzasadnienie zwolnienia z wymogu przeprowadzenia SOOŚ jest podawane do publicznej wiadomości.**

Screening planów lub programów:

- art.3 ust.2 pkt 3

Plany i programy (...), określające **użytkowanie małych obszarów na poziomie lokalnym oraz niewielkie modyfikacje planów i programów**, (...), wymagają oceny wpływu na środowisko tylko w przypadku, gdy Państwa Członkowskie stwierdzają, że mogą one potencjalnie powodować znaczący wpływ na środowisko.

- Preambuła pkt 10

Wszystkie plany i programy, przygotowywane dla szeregu sektorów i ustalające ramy dla przyszłego zezwolenia na inwestycję dotyczącego projektów wymienionych w załącznikach I i II do dyrektywy Rady 85/337/EWG, oraz wszystkie plany i programy uznane za wymagające oceny zgodnie z dyrektywą Rady 92/43/EWG, mogą potencjalnie powodować znaczący wpływ na środowisko i powinny z reguły być poddawane systematycznej ocenie wpływu na środowisko. W przypadku, gdy dokumenty te określają wykorzystywanie małych obszarów na poziomie lokalnym lub stanowią niewielkie modyfikacje powyższych planów i programów, powinny być oceniane tylko wtedy, gdy Państwa Członkowskie stwierdzają, że mogą one powodować potencjalnie znaczący wpływ na środowisko.

Odstąpienie od SOOŚ:

- Art. 48. 1. Organ opracowujący projekty dokumentów, o których mowa w art. 46 pkt 2, może, **po uzgodnieniu** z właściwymi organami, o których mowa w art. 57 i 58, odstąpić od przeprowadzenia SOOŚ, jeżeli uzna, że **realizacja postanowień danego dokumentu nie spowoduje znaczącego oddziaływania na środowisko.**
- 2. Odstąpienie (...) może dotyczyć wyłącznie projektów dokumentów stanowiących **niewielkie modyfikacje w ustaleniach przyjętych już dokumentów lub projektów dokumentów dotyczących obszarów w granicach jednej gminy.**
- 3. Odstąpienie (...) wymaga uzasadnienia zawierającego informacje o **uwarunkowaniach, o których mowa w art. 49.**
- 4. Informację o odstąpieniu organ opracowujący projekty dokumentów, podaje do publicznej wiadomości bez zbędnej zwłoki.

**Załącznik II
Dyrektywy
2001/42/WE**

Art.49 UOOŚ

Kryteria screeningu SOOŚ - Art.49

1) charakter działań przewidzianych w dokumentach, o których mowa w art. 46 i 47, w szczególności:

- a) stopień, w jakim dokument ustala ramy dla późniejszej realizacji przedsięwzięć, w odniesieniu do usytuowania, rodzaju i skali tych przedsięwzięć,**
- b) powiązania z działaniami przewidzianymi w innych dokumentach,**
- c) przydatność w uwzględnieniu aspektów środowiskowych, w szczególności w celu wspierania zrównoważonego rozwoju, oraz we wdrażaniu prawa wspólnotowego w dziedzinie ochrony środowiska,**
- d) powiązania z problemami dotyczącymi ochrony środowiska;**

2) rodzaj i skala oddziaływania na środowisko, w szczególności: (...)

3) cechy obszaru objętego oddziaływaniem na środowisko, w szczególności: (...)

Sporządzenie „sprawozdania” dotyczącego środowiska:

- sprawozdanie = część dokumentacji planu lub programu, zawierająca informacje wymagane w art. 5 i w Załączniku I,
- sprawozdanie identyfikuje, opisuje i oszacowuje potencjalny znaczący wpływ na środowisko, wynikający z realizacji planu lub programu oraz rozsądne rozwiązania alternatywne uwzględniające jego cele i geograficzny zasięg,
- podaje się w nim informacje, które mogą być racjonalnie wymagane, zaś przy decydowaniu o zakresie i poziomie szczegółowości tych informacji konsultowane są organy ochrony środowiska,
- Państwa Członkowskie są obowiązane zapewnić odpowiednią jakość sprawozdań i powiadamiają KE o środkach podejmowanych w odniesieniu do ich jakości.

Obligatoryjny scoping

Art. 53.

Organ opracowujący projekt dokumentu, o którym mowa w art. 46 lub 47, uzgadnia z właściwymi organami, o których mowa w art. 57 i 58, zakres i stopień szczegółowości informacji wymaganych w prognozie oddziaływania na środowisko.

Uzgodnienia dokonuje się w terminie 30 dni od dnia otrzymania wniosku o uzgodnienie.

„sprawozdanie”

- Art. 51. 1. Organ opracowujący projekt dokumentu, o którym mowa w art. 46 lub 47, sporządza prognozę oddziaływania na środowisko.

Art.51.2 UOOŚ
Elementy prognozy

Prognoza - metodyka

Art. 5 Sprawozdanie dotyczące środowiska

- 1. W przypadku, gdy na mocy art. 3 ust. 1 wymagana jest ocena wpływu na środowisko, przygotowuje się sprawozdanie, w którym zostanie **zidentyfikowany, opisany i oszacowany**
 - **potencjalny znaczący wpływ na środowisko wynikający z realizacji planu lub programu oraz**
 - **rozsądne rozwiązania alternatywne uwzględniające cele i geograficzny zasięg planu lub programu.**

Informacje, które w tym celu mają być podane, są określone w załączniku I.

- 2. Sprawozdanie dotyczące środowiska, przygotowane zgodnie z ust. 1, zawiera **informacje, które mogą być racjonalnie wymagane, z uwzględnieniem obecnego stanu wiedzy i metod oceny, zawartości i poziomu szczegółowości planu lub programu, jego stadium w procesie podejmowania decyzji oraz zakresu, w jakim niektóre sprawy mogą zostać właściwiej ocenione na różnych etapach tego procesu, w celu uniknięcia powielania oceny**

Prognoza - metodyka

Art. 52. UOOŚ 1. Informacje zawarte w prognozie oddziaływania na środowisko, o których mowa w art. 51 ust. 2, powinny być opracowane stosownie do stanu współczesnej wiedzy i metod oceny oraz dostosowane do zawartości i stopnia szczegółowości projektowanego dokumentu oraz etapu przyjęcia tego dokumentu w procesie opracowywania projektów dokumentów powiązanych z tym dokumentem.

2. W prognozie oddziaływania na środowisko, o której mowa w art. 51 ust. 1, uwzględnia się informacje zawarte w prognozach oddziaływania na środowisko sporządzonych dla innych, przyjętych już, dokumentów powiązanych z projektem dokumentu będącego przedmiotem postępowania.

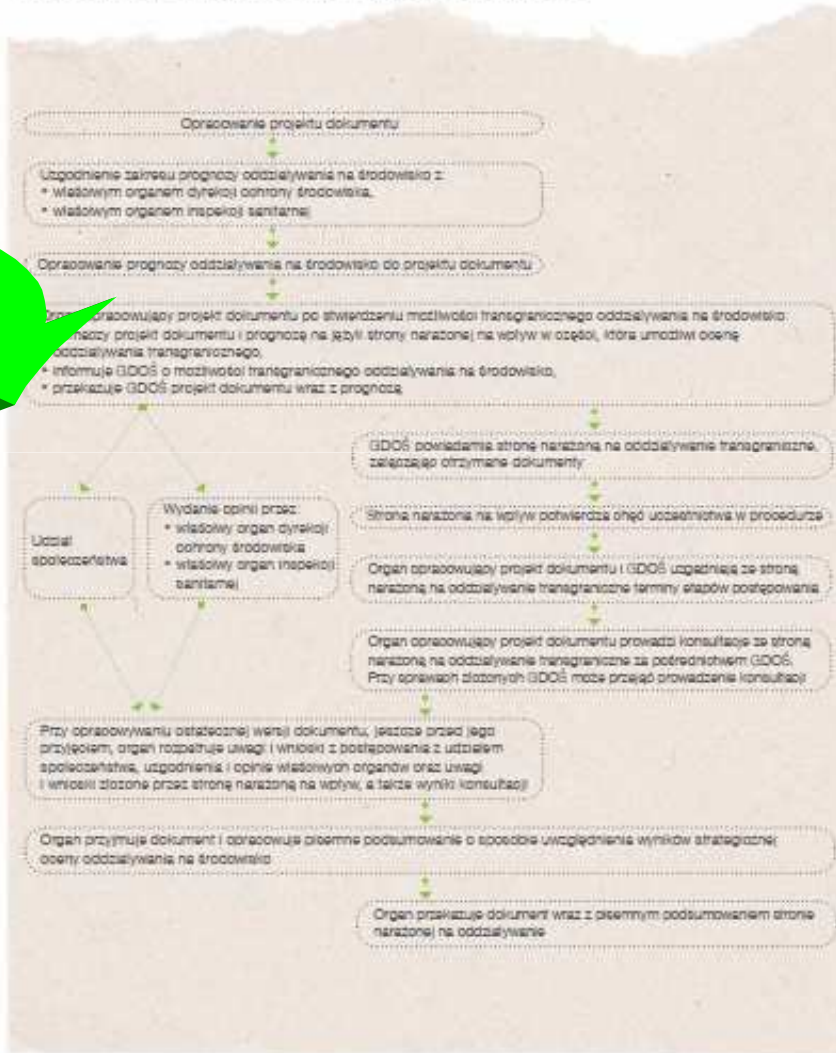
Konsultacje transgraniczne:

- **prowadzone jeżeli MS (państwo pochodzenia) uzna, że realizacja planu lub programu może znacząco wpłynąć na środowisko innego MS (państwa narażonego) lub na wniosek tego ostatniego,**
- **państwo pochodzenia przesyła państwu narażonemu kopię projektu planu lub programu i sprawozdanie dotyczące środowiska,**
- **jeżeli państwo pochodzenia zamierza prowadzić konsultacje, zainteresowane państwa narażone biorą w nich udział w zakresie potencjalnego wpływu transgranicznego,**
- **państwa uzgadniają rozsądne ramy czasowe trwania konsultacji transgranicznych oraz szczegółowe regulacje zapewniające udział organów ochrony środowiska oraz społeczeństwa państwa narażonego.**

ROZDZIAŁ V. POSTĘPOWANIE W SPRAWIE TRANSGRANICZNEGO ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO

Schemat nr 9
POSTĘPOWANIE W SPRAWIE TRANSGRANICZNEGO ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO DLA POLSKI JAKO STRONY JEJEGO POCHODZENIA W RAMACH STRATEGICZNEJ OCENY ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO

Konsultacje ze społeczeństwem i organami ochrony środowiska - przebieg:

- **Państwo Członkowskie przekazuje projekt planu lub programu i sprawozdanie dotyczące środowiska społeczeństwu i właściwym organom, wyznaczonym przez to Państwo,**
- **szczegółowe regulacje proceduralne leżą w gestii Państwa Członkowskiego, z tym, że ma ono zapewnić konsultowanym podmiotom odpowiednio wczesną i realną możliwość wyrażenia, w rozsądnych ramach czasowych, opinii o projekcie i sprawozdaniu przed przyjęciem projektu lub poddaniem go procedurze ustawodawczej.**

Współdziałanie w SOOŚ

- Art. 57. Organem właściwym w sprawach opiniowania w ramach strategicznych ocen oddziaływania na środowisko jest:
 - 1) **Generalny Dyrektor Ochrony Środowiska** - w przypadku dokumentów opracowywanych i zmienianych przez centralne organy administracji rządowej;
 - 2) **regionalny dyrektor ochrony środowiska** - w przypadku dokumentów innych niż wymienione w pkt 1.
- Art. 58. Organem Państwowej Inspekcji Sanitarnej właściwym w sprawach opiniowania i uzgadniania w ramach strategicznych ocen oddziaływania na środowisko jest:
 - 1) **Główny Inspektor Sanitarny** - w przypadku dokumentów opracowywanych i zmienianych przez centralne organy administracji rządowej;
 - 2) **państwowy wojewódzki inspektor sanitarny** - w przypadku dokumentów innych niż wymienione w pkt 1 i 3;
 - 3) **państwowy powiatowy inspektor sanitarny** - w przypadku miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego

Współdziałanie w SOOŚ

**Regionalny dyrektor ochrony środowiska
ma obowiązek:**

**GDOŚ
ma obowiązek:**

- **uzgadniania konieczności przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko dla dokumentów innych niż wymienione w artykule 46,**
- **uzgadniania możliwości odstąpienie od przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko dla dokumentów sektorowych (określonych w art.46 pkt 2),**
- **uzgadniania zakresu i stopnia szczegółowości informacji zawartych w prognozie oddziaływania na środowisko,**
- **opiniowania projektu dokumentu poddawanego strategicznej ocenie oraz prognozy oddziaływania na środowisko.**

Udział społeczny w SOOŚ

- **Art.54.2. Organ opracowujący projekt dokumentu zapewnia możliwość udziału społeczeństwa, zgodnie z przepisami działu III rozdział 1 i 3, w strategicznej ocenie oddziaływania na środowisko.**
- **3. Zasady wnoszenia uwag i wniosków oraz opiniowania projektów miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego oraz studiów uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin określają przepisy ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. Nr 80, poz. 717, z późn. zm.).**

Udział społeczny w SOOŚ

Art. 39. 1. Organ opracowujący projekt dokumentu wymagającego udziału społeczeństwa, **bez zbędnej zwłoki**, podaje do publicznej wiadomości informację o:

- 1) przystąpieniu do opracowywania projektu dokumentu i o jego przedmiocie;
- 2) możliwościach zapoznania się z niezbędną dokumentacją sprawy oraz o miejscu, w którym jest ona wyłożona do wglądu;
- 3) możliwości składania uwag i wniosków;
- 4) sposobie i miejscu składania uwag i wniosków, wskazując jednocześnie co najmniej 21-dniowy termin ich składania;
- 5) organie właściwym do rozpatrzenia uwag i wniosków;
- 6) postępowaniu w sprawie transgranicznego oddziaływania na środowisko, jeżeli jest prowadzone.

2. Do niezbędnej dokumentacji sprawy, o której mowa w ust. 1 pkt 2, należą:

- 1) założenia lub projekt dokumentu;
- 2) wymagane przez przepisy załączniki oraz stanowiska innych organów, jeżeli stanowiska są dostępne w terminie składania uwag i wniosków.

podanie do publicznej wiadomości w SOOŚ – art. 3.1.11)

- a) udostępnienie informacji na stronie Biuletynu Informacji Publicznej, organu właściwego w sprawie,
- b) ogłoszenie informacji, w sposób zwyczajowo przyjęty, w siedzibie organu właściwego w sprawie,
- c) ogłoszenie informacji przez obwieszczenie w sposób zwyczajowo przyjęty w miejscu planowanego przedsięwzięcia, **a w przypadku projektu dokumentu wymagającego udziału społeczeństwa –
w prasie o odpowiednim do rodzaju dokumentu zasięgu,**
- d) w przypadku gdy siedziba organu właściwego w sprawie mieści się na terenie innej gminy niż gmina właściwa miejscowo ze względu na przedmiot postępowania – także przez ogłoszenie w prasie lub w sposób zwyczajowo przyjęty w miejscowości lub miejscowościach właściwych ze względu na przedmiot postępowania;

Udział społeczny w SOOŚ

- **Art. 41. Uwagi lub wnioski złożone po upływie terminu, o którym mowa w art. 39 ust. 1 pkt 4, pozostawia się bez rozpatrzenia.**
- **Art. 42. Organ opracowujący projekt dokumentu wymagającego udziału społeczeństwa:**
 - 1) rozpatruje uwagi i wnioski;**
 - 2) dołącza do przyjętego dokumentu uzasadnienie zawierające informacje o udziale społeczeństwa w postępowaniu oraz o tym, w jaki sposób zostały wzięte pod uwagę i w jakim zakresie zostały uwzględnione uwagi i wnioski zgłoszone w związku z udziałem społeczeństwa.**

Przyjęcie planu lub programu:

- ❑ przy podejmowaniu decyzji uwzględnia się:
 - ❑ sprawozdanie dotyczące środowiska,
 - ❑ opinie społeczeństwa i konsultowanych organów,
 - ❑ wyniki konsultacji transgranicznych,
- ❑ Państwa Członkowskie mają obowiązek monitorowania znaczącego wpływu na środowisko, wynikającego z realizacji planów i programów, aby możliwie wcześnie określić nieprzewidziany niepożądany wpływ i mu przeciwdziałać,
- ❑ do monitorowania można wykorzystać istniejące systemy monitoringu, dla uniknięcia powielania monitoringu.

Przyjęcie planu lub programu:

Art. 55. 1. Organ opracowujący projekt dokumentu, o którym mowa w art. 46 lub 47, bierze pod uwagę

- **ustalenia zawarte w prognozie oddziaływania na środowisko,**
- **opinie organów, o których mowa w art. 57 i 58, oraz**
- **rozpatruje uwagi i wnioski zgłoszone w związku z udziałem społeczeństwa.**

Odmowa przyjęcia dokumentu

- **Art. 55. 2. Projekt dokumentu, o którym mowa w art. 46 lub 47, nie może zostać przyjęty, o ile nie zachodzą przesłanki, o których mowa w art. 34 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody, jeżeli ze strategicznej oceny oddziaływania na środowisko wynika, że może on znacząco negatywnie oddziaływać na obszar Natura 2000.**

„rozwiązania alternatywne”

- **pierwszy krok : badanie możliwości odwołania się do rozwiązań alternatywnych, które w większym stopniu zapewnią ochronę obszaru;**
- **rozwiązania alternatywne powinny na tym etapie procesu zostać już zidentyfikowane na podstawie wstępnej oceny na mocy art. 6(3); składać się na nie mogą np.:**
 - **alternatywna lokalizacja (np. szlaku komunikacyjnego),**
 - **odmienna skala planu lub przedsięwzięcia,**
 - **odmienna konstrukcja planu lub przedsięwzięcia;**
- **przeprowadzenie niezbędnych zestawień rozwiązań alternatywnych stanowi obowiązek kompetentnych władz krajowych.**

„imperatywy wynikające z nadrzędnego interesu publicznego”

- w wypadku braku rozwiązań alternatywnych - lub w przypadku dostępności tylko do rozwiązań powodujących jeszcze bardziej negatywne skutki w stosunku do zadań ochronnych kompetentne władze obowiązane są podjąć dalsze działania;
- dalsze działania polegają na zbadaniu istnienia imperatywnych powodów wynikających z nadrzędnego interesu publicznego, przemawiających za realizacją planu lub przedsięwzięcia, włącznie z tymi, które mają charakter społeczny lub gospodarczy.
- Dyrektywa 92/43/EEC nie definiuje pojęcia „imperatywu wynikającego z nadrzędnego interesu publicznego”;

„imperatywy wynikające z nadrzędnego interesu publicznego”

- przykłady imperatywów z art. 6(4): zdrowie ludzkie, bezpieczeństwo publiczne oraz pozytywne skutki o pierwszorzędym znaczeniu dla środowiska;
- tylko interes publiczny, promowany przez jednostki publiczne bądź prywatne, może być badany w stosunku do założeń ochronnych Dyrektywy;
- plany lub przedsięwzięcia, które służą wyłącznie indywidualnym interesom osób fizycznych lub prawnych, nie mogą podlegać ocenie.

„imperatywy wynikające z nadrzędnego interesu publicznego”

- **„interes publiczny” powinien być:**
 - **nadrzędny - nie każdy rodzaj interesu publicznego o charakterze społecznym lub gospodarczym jest wystarczająco ważny, aby był uważany za nadrzędny,**
 - **długoterminowy - krótkoterminowe interesy gospodarcze lub inne interesy, które mogą przynieść tylko krótkoterminowe korzyści dla społeczeństwa, nie mogą mieć większego znaczenia niż długoterminowe interesy ochrony obszaru NATURA 2000, chronione przez Dyrektywę.**

Imperatywy Dyrektywy Ptasiej

- **interes zdrowia i bezpieczeństwa publicznego,**
- **interes bezpieczeństwa lotniczego,**
- **zapobieganie poważnym szkodom w odniesieniu do zbóż, inwentarza żywego, lasów, rybołówstwa i wody,**
- **ochrony flory i fauny;**
- **badania i nauczanie, repopulacja lub ponowne wprowadzanie oraz wylęg niezbędne do powyższych celów;**
- **w celu zezwolenia, przy zachowaniu ściśle nadzorowanych warunków oraz na zasadach selektywnych, na chwytanie, przetrzymywanie lub inne legalne wykorzystywanie niektórych ptaków w małych ilościach**

„działania kompensujące”

- **Dyrektywa siedliskowa nie definiuje pojęcia „działań kompensujących”,**
- **na podstawie stosowanej praktyki rozróżnia się działania:**
 - **łagodzące, stanowiące środki ukierunkowane na minimalizację lub odrzucenie negatywnego oddziaływania na obszar,**
 - **kompensujące sensu stricto, czyli działania niezależne od planu lub przedsięwzięcia, których celem jest kompensacja negatywnego efektu wywołanego przez plan lub przedsięwzięcie na chroniony obszar;**
- **zastosowanie działań kompensujących powinno być brane pod uwagę wyłącznie po uprzednim stwierdzeniu negatywnego oddziaływania na obszar sieci NATURA 2000;**

„działania kompensujące”

- **proponowanie działań kompensujących na początku procesu nie zwalnia od respektowania wcześniejszych kroków opisanych przez art. 6, a zwłaszcza poszukiwania alternatywnych rozwiązań oraz dokonania oceny porównawczej efektu;**
- **Działania kompensujące mogą obejmować:**
 - **odbudowę siedliska na nowym lub powiększonym obszarze, który będzie włączony do sieci NATURA 2000,**
 - **poprawę siedliska na części obszaru lub na innym obszarze sieci NATURA 2000, proporcjonalnie do strat poniesionych w wyniku przedsięwzięcia,**
 - **w wyjątkowych przypadkach zaproponowanie nowego obszaru na mocy Dyrektywy.**

„działania kompensujące”

- **Kompensacją może być:**
 - **odtworzenie podobnego siedliska,**
 - **poprawa biologiczna siedliska nie spełniającego wymagań norm,**
 - **dodanie do sieci NATURA 2000 istniejącego obszaru, który na podstawie Dyrektywy nie został określony jako mający znaczenie w trakcie przygotowywania spisu biogeograficznego;**

- **Działania kompensujące powinny zostać zakończone w czasie kiedy trwa ingerencja w obszar, którego dany plan lub przedsięwzięcie dotyczy, chyba że można udowodnić, że tego typu równoczesne działania nie są niezbędne aby zapewnić wspieranie sieci NATURA 2000.**

„ogólna spójność Natury 2000”

- **w celu zapewnienia ogólnej spójności sieci NATURA 2000, działania kompensujące w stosunku do przedsięwzięcia, powinny:**
 - **mieć na uwadze siedliska oraz gatunki uszkodzone w wyniku przedsięwzięcia,**
 - **dotyczyć tego samego regionu biogeograficznego na terenie tego samego państwa członkowskiego,**
 - **odtworzyć funkcjonowanie obszaru do stanu porównywalnego z tym, który spowodował jego selekcję do sieci NATURA 2000.**

„ogólna spójność Natury 2000”

- **odległość pomiędzy oryginalnym obszarem a miejscem zastosowania działań kompensujących nie ma istotnego znaczenia, pod warunkiem, że nie naruszy on funkcjonowania obszaru, jak również nie zmieni powodów dla których został on wyselekcjonowany do sieci NATURA 2000;**
- **Dyrektywa zakłada ogólną spójność sieci w momencie jej utworzenia. Sytuacja powstała w wyniku naruszenia powinna zostać skorygowana, tak aby przywrócić spójność sieci.**

Materialne wyniki SOOŚ

- **Dokument strategiczny**
- **Prognoza**
- **Podsumowanie**
- **Uzasadnienie**

Podsumowanie SOOŚ

Art. 53. 3. Do przyjętego dokumentu załącza się pisemne podsumowanie zawierające uzasadnienie wyboru przyjętego dokumentu w odniesieniu do rozpatrywanych rozwiązań alternatywnych, a także informację, w jaki sposób zostały wzięte pod uwagę i w jakim zakresie zostały uwzględnione:

- 1) ustalenia zawarte w prognozie oddziaływania na środowisko;**
- 2) opinie właściwych organów, o których mowa w art. 57 i 58;**
- 3) zgłoszone uwagi i wnioski;**
- 4) wyniki postępowania dotyczącego transgranicznego oddziaływania na środowisko, jeżeli zostało przeprowadzone;**
- 5) propozycje dotyczące metod i częstotliwości przeprowadzania monitoringu skutków realizacji postanowień dokumentu.**

Uzasadnienie

- **Art. 42. Organ opracowujący projekt dokumentu wymagającego udziału społeczeństwa:**

2) dołącza do przyjętego dokumentu uzasadnienie zawierające informacje o udziale społeczeństwa w postępowaniu oraz o tym, w jaki sposób zostały wzięte pod uwagę i w jakim zakresie zostały uwzględnione uwagi i wnioski zgłoszone w związku z udziałem społeczeństwa.

Poinformowanie odpowiednich podmiotów:

- o przyjęciu planu lub programu informuje się konsultowane organy, społeczeństwo i każde Państwo członkowskie, z którym prowadzono konsultacje transgraniczne,
- podmiotom tym udostępnia się:
 - przyjęty plan lub program,
 - oświadczenie podsumowujące, jak w przyjętym planie lub programie zostały wzięte pod uwagę aspekty środowiskowe oraz jak zostały uwzględnione: sprawozdanie dotyczące środowiska, wyniki konsultacji, w tym transgranicznych, uzasadnienie wyboru planu lub programu w formie przyjętej, w świetle innych rozpatrywanych rozsądnych rozwiązań alternatywnych,
 - informacje o przyjętych środkach dotyczących monitoringu,
- szczegółowe regulacje w tym zakresie pozostają w gestii Państw Członkowskich.

Poinformowanie odpowiednich podmiotów:

Art. 55.4. Organ opracowujący projekt dokumentu

- **przekazuje przyjęty dokument**
- **wraz z podsumowaniem, o którym mowa w ust. 3,**
- **właściwym organom, o których mowa w art. 57 i 58.**

Poinformowanie odpowiednich podmiotów:

Art. 43. Organ opracowujący projekt dokumentu wymagającego udziału społeczeństwa podaje do publicznej wiadomości informację o przyjęciu dokumentu i o możliwościach zapoznania się z jego treścią oraz:

1) uzasadnieniem, o którym mowa w art. 42 pkt 2;

udział społeczny

2) podsumowaniem, o którym mowa w art. 55 ust. 3 - w przypadku dokumentów, o których mowa w art. 46 i 47.

Stanowisko merytoryczne

Monitoring

- **Art.55.3. Do przyjętego dokumentu załącza się pisemne podsumowanie zawierające uzasadnienie wyboru przyjętego dokumentu w odniesieniu do rozpatrywanych rozwiązań alternatywnych, a także informację, w jaki sposób zostały wzięte pod uwagę i w jakim zakresie zostały uwzględnione:(...)**
 - 5) propozycje dotyczące metod i częstotliwości przeprowadzania monitoringu skutków realizacji postanowień dokumentu.**
- **Art. 55.5. Organ opracowujący projekt dokumentu jest obowiązany prowadzić monitoring skutków realizacji postanowień przyjętego dokumentu w zakresie oddziaływania na środowisko, zgodnie z częstotliwością i metodami, o których mowa w ust. 3 pkt 5.**

Dziękuję za uwagę

www.kpcic.gdynia.pl

